LANDSKAPS- OCH KULTURMILJÖANALYS

HUSTA-BÄRBY DP, VÄSTERÅS

2023-11-15

Stiftelsen Kulturmiljövård

MÄLARKLANDSKAP

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING
Bakgrund
Syfte
Metod
Övriga utredningar

2. NULÄGE & HISTORIK
Kulturmiljö
Landskapsbild
- Markanvändning & geologi
- Rumslighet & siktlinjer
- Bebyggelse & andra stukturer
- Naturkaraktär

3. BEDÖMNING & REKOMMENDATIONER
Kulturmiljö
- Bedömning
- Rekommendationer
Landskapsbild
- Bedömning
- Rekommendationer

4. SITUATIONSPLAN

5. KONSEKVENSER
Vy 1 - Husta södra
Vy 2 - Husta norra
Vy 3 - Bärby

6. REFERENSER

7. BILAGOR

Ungefärlig utbredning av detaljplaneområdet markerat på ett ortofoto.

1. INLEDNING

Bakgrund

Mälark har fått i uppdrag att genomföra en landskaps- och kulturmiljöanalys av området Husta-Bärby utanför Västerås. Analysen tas inför en planerad exploatering och detaljplan. I analysen ska det som är karaktäristiskt och värdefullt i landskapet fångas upp. De identifierade värdena ska sedan tillvaratas i utformningen av bostadsbebyggelsen.

Syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för bostäder i form av enfamiljshus i området Husta-Bärby. Syftet med landskaps- och kulturmiljöanalysen är att är att säkerställa att planförslaget är förenligt med de allmänna intressena i Plan- och bygglagen (PBL). I PBL (2 kap 6§) står det att bebyggelse ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

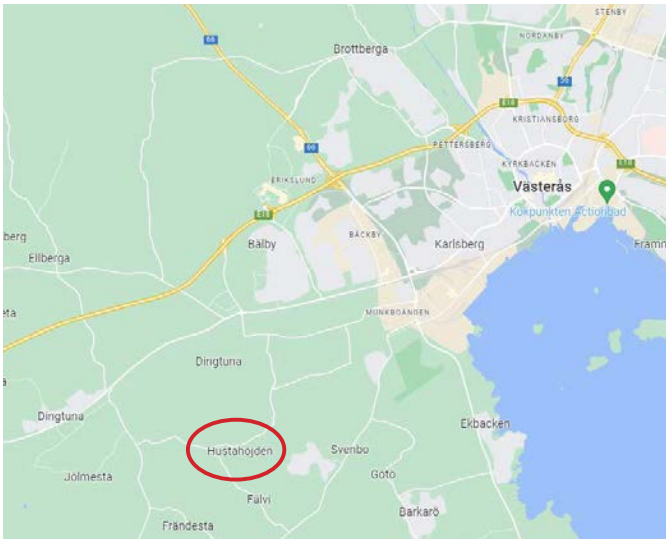

Kartan visar lokaliseringen av aktuellt område i förhållande till Västerås stad.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård

Metod

Analysen delas upp i fyra steg: beskrivning – bedömning – rekommendationer – konsekvenser. I den första delen beskrivs området ur ett landskaps och kulturmiljöperspektiv. Här identifieras och beskrivs planområdet med avseende på karaktärer, rumslighet, kulturmiljö, markanvändning med mera. Därefter bedöms värdefulla karaktärsdrag och dess känslighet. Värderingen baseras på de karaktärer som är specifika för landskapstypen samt platsspecifika egenskaper som exempelvis rumslighet och siktlinjer. Med utgångspunkt i beskrivning och bedömning tas rekommendationer för exploateringen fram. Konsekvenserna som detaljplaneförslaget har på landskapsbilden beskrivs med hjälp av enkla illustrationer och utifrån de värden som har identifierats.

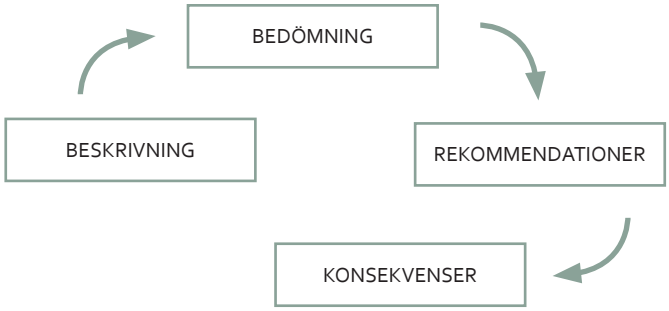

Övriga utredningar

För det aktuella området har flertalet utredningar tagits fram. Trafik och groddjursinventeringen pågår fortfarande och är inte helt klara. Några utredningar har arbetats fram i samband med detta detaljplaneförslag. Andra utredningar, exempelvis Landskapskaraktärsanalysen för Västmanland är mer generella, men gäller ändå för området. Utredningarna har utgjort underlag till beskrivningen av landskapet och kulturmiljön i analysen. Utredningarna listas nedan.

Arkeologisk utredning
Geoteknisk utredning
Naturvärdesinventering
Dagvattenutredning
Trafikutredning
Groddjursutredning
Landskapskaraktärsanalys för Västmanlands län

2. NULÄGE & HISTORIK

Detta kapitel är uppdelat i två delar, kulturmiljö och landskapsbild. Här kommer detaljplaneområdet beskrivas utifrån ett kulturmiljö- och landskapsperspektiv.

Kulturmiljö

Nedan följer en beskrivning av landskapet och dess karaktärer med fokus på kulturmiljö.

Socknar

Planområdets västra två delområden, inom Husta äga, ligger i Dingtuna socken och det östra delområdet ligger i Västerås (före detta Lundby) socken. Gränsen mellan socknarna löper således mellan planens båda västra delar och den östliga delen liksom mellan Husta och Bärby ägor.

Byar och bebyggelse

Planområdet ligger i gränsområdet mellan gårdarna/byarna Husta i väster och Bärby i öster. Båda by-/gårdsnamnen finns belagda i skrift från högmedeltid. Husta finns belagt från 1368 då skrivet kieldher i husisthom och Bärby finns belagt från 1399 då skrivet katerine i bergby. De båda bynamnens efterled -sta och -by är typiska för by-/eller gårdsnamn med förhistoriskt ursprung, där -sta anses vara äldre och -by yngre Pamp 1988). Läget för tomterna är i grova drag detsamma i dag som vid tiden för upprättandet av 1652 års karta. Bebyggelsen återfinns i högre liggande impedimentmark. Bärbys huvudbyggnad, Rättargården, är från 1800-talets första del i empirestil med ljus träfasad. Byggnaden är klassad som värdefull byggnad i "Västeråsbygden - ett program för kulturminnesvård" (1987), på grund av dess välbevarade och tidstypiska utseende. Vid byggnaden finns ett äldre bostadshus samt ekonomibyggnader som också besitter kulturhistoriska

Ett värdefullt äldre bostadshus angränsar till utredningsområdet.

värden. Till byggnaden hörde en park som idag delas upp av en väg. Längs vägen står en allé. Husta gård väster om planområdet har blandat äldre och moderna jordbruks- och djurhållningsbyggnader med två tillhörande bostadshus. Bland byggnadsbeståndet finns flera byggnader som är av kulturhistoriskt värde på grund av dess ålder och i viss mån välbevarade egenskaper, bl.a. det faluröda panelklädda bostadshuset, den rödmålade timrade magasinsbyggnaden och övriga faluröda ekonomibyggnader av äldre karaktär. Vägsträckan kröker sig söder om gården och delar sig. Bebyggelsen på Husta gård omnämns inte i "Västeråsbygden - ett program för kulturminnesvård" (1987). Utöver Bärby och Husta byar redovisar 1781 års karta ett torp strax utanför områdets sydöstra del. Torpet är benämnt Hamburg på kartan. Torpet finns inte kvar idag. I anslutning till platsen har ett nytt bostadshus uppförts under 1900-talets början, troligen omkring 1920-talet.

Väg

Den väg som löper i området i öst-västlig riktning förbinder de två medeltida kyrkorna Dingtuna och Lundby. Den medeltida

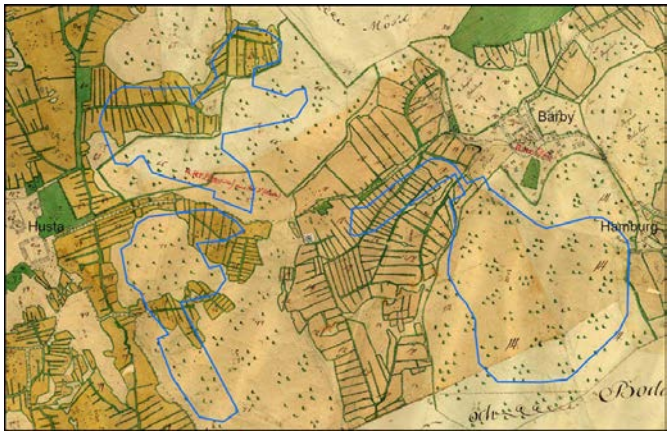

Figur 1. Utsnitt ur Arealavmätningskartan från 1781 över Husta-Bärby. Planområdets tre delar är markerade med en blå linje och de dåtida gårdstomterna samt torpet Hamburg är markerade med text.

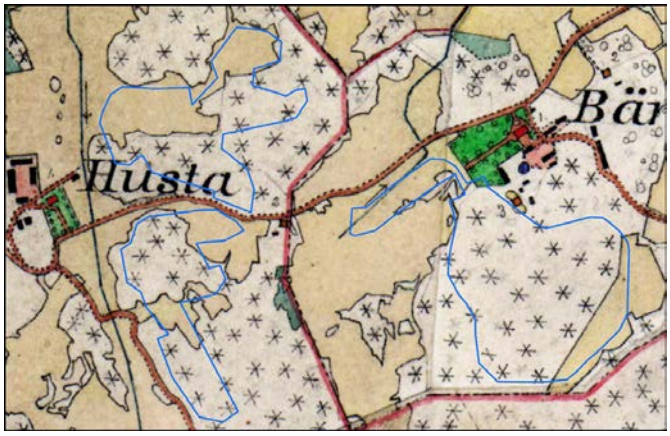

Figur 2. Utsnitt ur Häradsekonomiska kartan blad Västerås, upprättad 1905–11. Planområdets tre delar är markerade med en blå linje.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård

eriksgatan kan ha gått längs denna sträcka. Benämningen eriksgata syftar inte på en bestämd avgränsad vägsträcka utan snarare är handlingen att rida runt landet det centrala. Det är därför svårt att med säkerhet säga, även om det är troligt, att den medeltida kungsvägen gick igenom det nu aktuella planområdet. Dagens väg följer samma sträckning som på kartan från 1781 och på den häradsekonomiska kartan upprättad 1905–11. I Västeråsbygden, ett program för kulturminnesvård (1987) är vägen utpekad som viktig landsväg under 1700- och 1800-talet.

Odlingslandskapet

Området i stort karaktäriseras av ett öppet odlingslandskap med insprängda och högre liggande skogsområden. I jämförelse med storskaligt kartmaterial är fördelningen mellan åker och skog i stort den samma i dag som det var vid tiden för häradsekonomens upprättande 1905–11. Vid en småskalig jämförelse av markanvändningen i de delar som omfattas av planområdet syns smärre förändringar. Inom Husta ägor låg dagens åker även som åker enligt de äldsta kartorna från 1652. En ny åker öppnas enligt 1795 års karta, i dagens skog, i planområdets sydvästra del. Åkern är tagen ur bruk enligt 1963 års ekonomiska karta. Inom Bärby ägor berörs skog och ett parti åker vilken ursprungligen utgjort ängsmark.

Fornlämningar

Landhöjningen medförde att området började bli tillgängligt för bosättning under neolitikum/bronsålder då området befann sig på en större ö i ett skärgårdslandskap. Under äldre järnålder hade landhöjningen medfört att området låg som en del i ett större landområde. Närområdet är rikt på fornlämningar av brons-/järnålderskaraktär i form av många gravfält och ensamliggande gravar. En fornlämningstyp som förekommer i stor mängd i området är stensträngar. Stensträngar är utrasade hägnadsmurar och syns som en enkel eller flerradig, ibland flerskiktad, långsmal rad av stenar på marken. I området förekommer även rikligt med lämningar från historisk tid i form av husgrunder och gårds- och bytomter.

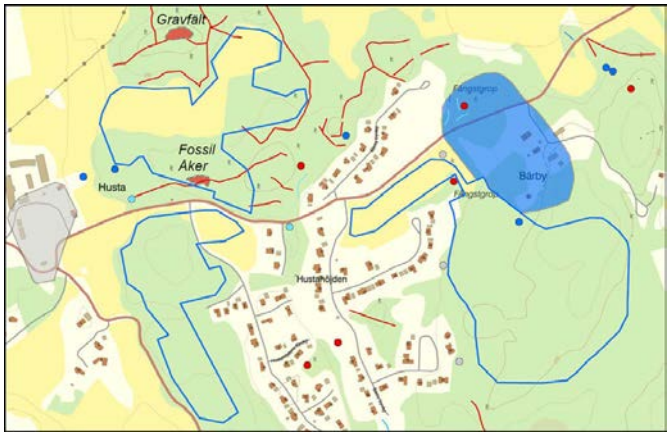

Figur 3. De tre planområdena och samtliga fornlämningar registrerade i Kulturmiljöregistret. Stensträngssystemen ses här tydligt och hur de bland annat sluter an till gravfältet norr om planområdet. Lämningarna är markerade med linjer, punkter och polygoner och färglagda utifrån gällande antikvarisk bedömning. Röd färg avser Fornlämning, blå färg avser Övrig kulturhistorisk lämning, ljusblå färg avser Möjlig fornlämning och grå färg avser Ingen antikvarisk bedömning.

Delvis inom planområdets tre delar men främst i direkt anslutande mark är fornlämningsförekomsten stor, framför allt i anslutning till områdets nordligaste del. Norr och söder om planområdet förekommer två gravfält (lämning L2004:2523 och L2004:2264 i Kulturmiljöregistret). Mest framträdande är dock de system av stensträngar som förekommer i marken runt, och delvis inom, planområdets norra delyta (bl.a. lämning L2004:2270, L2004:2723 och L2004:2125). I anslutning till en av stensträngarna är även en yta fossil åker (lämning L2022:9292) som daterats till senmedeltid (1390–1450 och 1410–1500 e.Kr.) genom 14C-analys. Från det långa stensträngssystemet i öster är också datering till senmedeltid genom 14C-analys (1420-1500 e.Kr.). Stensträngarna kan kopplas till gravfältet L2004:2264, till markslagsgränser mellan skog och åker samt till både sockengränsen, mellan Dingtuna och Lundby, och mellan ägogränsen mellan Husta och Bärby. Troligen har stensträngarna tillkommit under en lång tid med början under järnålder och framåt, åtminstone till sen medeltid.

Nuvarande bebyggelsekaraktär

Den befintliga bostadsbebyggelsen i området började etableras 2002 kring den öppna ytan intill genomgående vägsträckning. Terrängen skiljer sig mellan Hustahöjden och den lägre placerade bebyggelsen längs Bärby byväg. Längs den senare ligger byggnaderna placerade närmre gatan med en privatare yta bakom huset som i regel angränsar till grönytor. Bebyggelsen längs Hustahöjdens byväg ligger fritt placerade på tomten i den kuperade terrängen.

Bostadshusen i området har ett postmodernt villautseende med individualiserade detaljer. Bebyggelsen vid Bärby byväg och på Hustahöjden består av enbostadshus i en till två våningar med fristående garage/carport. Fasadmaterial är stående eller liggande träfasad målade i ljusa kulörer som vitt, gult, grått och grönt. Vanligt förekommande är byggnader där fönster- och/eller hörnfoder har samma kulör som fasaden, oftast i vit kulör men även röd, svart eller trärent förekommer. Taken är i regel sadeltak med rött taktegel.

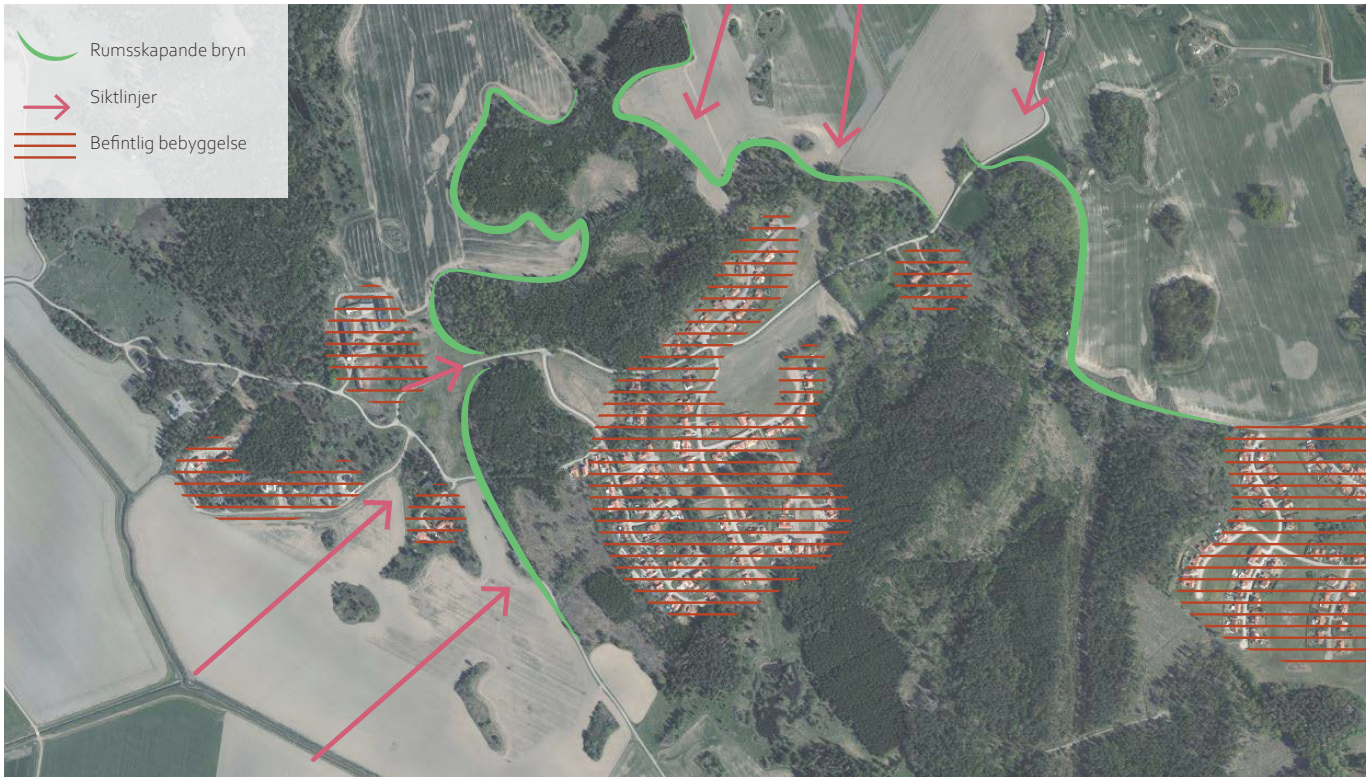

Nulägeskarta. Kartan visar rumsskapande bryn och siktlinjer i detaljplaneområdet samt hur befintlig bebyggelse är placerad i landskapet.

Landskapsbild

Nedan beskrivs både en nulägesbild och en historik kring hur landskapet med dess olika karaktärer har vuxit fram.

Markanvändning & geologi

I Landskapskaraktärsanalys för Västmanlands län (Länsstyrelsen Västmanland 2016) ingår planområdet i den regionala landskapstypen Sjönära landskap. Det är ett landskap som består av omväxlande storjordbrukslandskap som bryts av med skogsklädda sandmoränkullar. Landskapet är ett mosaiklandskap som består av flacka eller svagt böljande åkrar där skogbeklädda moränkullar delar upp de öppna åkermarkerna. Inom landskapstypen finns åkermark, skogsbryn, mer sammanhängande skogsområden, små byar samt spridda gårdar och småhus.

Landskapet i det aktuella området har tidigare varit sjöbotten, som rest sig efter istiden. Området har gått från att vara hav, till skärgård, till att idag mestadels bestå av land. Höjderna i landskapet var länge ett skärgårdslandskap, där människor bodde på öar som idag är skogsbeklädda moränkullar. Åkrarna är gamla sjöbottnar som består av sedimentär lera.

Rumslighet & siktlinjer

Kanterna mellan öppen mark och de skogsbeklädda moränkullarna är ofta skarpa i den här typen av landskap. Moränkullarna skapar tillsammans med den öppna jordbruksmarken olika rumsligheter i landskapet. Rumsligheterna varierar mycket i storlek, beroende på skalan i landskapet.

Planområdet sträcker sig mestadels över skogsbeklädda höjder, men inrymmer också plana åkermarker och bebyggelse. I detaljplaneområdet finns ett större öppet rum

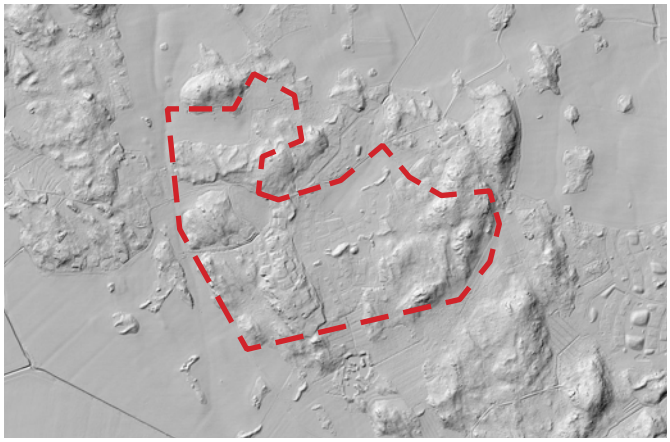

Karta som visar hur terrängen varierar inom området.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård

Kartan visar skogen i detaljplaneområdet. Fälten är uppdelade efter vad det är för typ av skog. Naturvärdesobjekten från Naturvärdesinventeringen är markerade i rött.

med småhus där det tidigare har varit åker och skogsmark. Inom området finns endast kortare siktlinjer längs exempelvis det öppna åkerrum som finns intill befintlig bebyggelse. Tydliga siktlinjer mot planområdet från både väst och öst finns länge vägen som gårigenom området. De öppna åkrarna runt om planområdet utgör också siktlinjer mot planområdet.

Bebyggelse & andra strukturer

Den befintliga bebyggelsen inom detaljplaneområdet är placerad både på befintliga åkrar och i skogen. Bebyggelsen är placerad så att den inte påverkar den större landskapsbilden, då den är dold av omkringliggande skog. Vägarna är små och anpassade till landskapet. De följer den böljande strukturen och topografin.

Naturkaraktär

Landskapet består av en stor variation av biotoper, så som olika skogar, alléer, gamla lövträd med mera. Intill den äldre huvudbyggnaden finns en trädallée, det finns även äldre lövträd i den gamla parken bredvid. Skogsmarkerna är ofta igenvuxna betesmarker som har fått växa fritt, vilket har lett till en stor variation i med stor biologisk mångfald.

I naturvärdesinventeringen (Persson och Holmgren 2022) framkom det att skogen mestadels består av ungskog efter tidigare avverkningar och hyggen. Men det finns också några områden med mer värdefulla biotoper (naturvärdesobjekt), exempelvis lövskog med gamla aspar och mycket död ved, en sumpskog och hällmarksskog. Det har också påträffats fyra skyddade arter i området: blåsippa, kopparödla, mistel och spillkråka. Se bilaga 1 för en karta över naturvårdsarter och naturvärdesobjekt från naturvärdesinventeringen.

Foto som visar landskapet i anslutning till detaljplaneområdet. Vy från södra Hustahöjden mot åkterfälten i nordväst.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård

I denna karta redovisas byggnader, vägar och siktlinjer som beskrivs i texten nedan.
Gränsen mellan Husta och Bärby är redovisad med röd streckad linje.

3. BEDÖMNING & REKOMMENDATIONER

I detta kapitel kommer värdefulla karaktärsdrag och dess känslighet att bedömmas. Kapitler är uppdelat i två delar, kulturmiljö och landskapsbild.

Kulturmiljö

Nedan följer bedömning och rekommendationer av landskapet ur ett kulturmiljöperspektiv.

Bedömning

Den kulturhistorisk värdefulla bebyggelsen på Västerås Kanik-Lundby 2:4, Rättargården, bedöms ligga med tillräckligt avstånd med vegetation och höjdskillnad mellan gård och planområdet. Gården bedöms inte påverkas negativ av detaljplaneförslaget.

Bostadshuset vid det tidigare torpet Hamburg, idag på Västerås Kanik-Lundby 2:1, hamnar intill nya planerade GC-vägar som ska koppla ihop planområdet med det intilliggande bostadsområdet Örtagården och vidare till staden. Bostadshuset bedöms inte påverkas negativt av planen.

Den planerade bebyggelsen i nordvästra delen av planområdet på jordbruksmark bedöms inte vara synlig från vägen söder om Husta gård på grund av en skogbeklädd moränkulle. Den nya bebyggelsen är synligt från norra delen av gården och det äldre av gårdens bostadshus. Då gårdens värde ligger i den öppna vyn mot jordbruksmarken norr om gården bedöms gården påverkas till viss del negativt av planförslaget.

Den första bebyggelsen inom planområdet var på fastigheten Västerås Kanik-Lundby 2:5 (markerat A i kartan ovan). Byggnaden är placerad med en rak siktlinje över den öppna ytan mot det kulturhistoriskt värdefulla bostadshuset på Rättargården på motstående sida i öster. Bostadshuset på fastigheten Västerås Kanik-Lundby 2:5 är inte kulturhistoriskt värdefullt. Kopplingen mellan byggnaderna som en första etablering i modern tid intressant i berättelsen om platsens utveckling. Den öppna ytan ger siktlinjer mellan den tidiga etableringen norr om vägen, Bärby 1-13 och byggnaderna söder om på Bärby byväg 21, 23, 29- 45. Se kartan ovan. Tomterna kommer enligt detaljplaneförslaget sannolikt att behöva höjas för att klara dagvattennivån det blir då viktigt utifrån kulturvärden att de inte ligger så högt att siktlinjen försvinner. Gårdens påverkan bedöms få medelstora negativa konsekvenser av planförslaget.

Väg
Vägen med 1700-talsbelägg som löper genom området från Husta och österut, kan ökad trafikvolym leda till framtida krav på breddning och uträtning vilket gör att en ursprunglig karaktär försvinner. Därför bör detta tas med tidigt i planering så att vägens sträckning och kontinuitet bevaras ur kulturhistorisk synvinkel.

Fornlämningar
Planområdets nordvästra del kommer att påverka stensträngssystemen. Partier av enskilda strängar kommer att tas bort och på vissa sträckor kommer strängar att ligga nära tomtgränser. Om tomtgränserna inte respekteras och tomterna expanderas utanför gränsen kan delar av stensträngarna påverkas genom övertäckning eller att partier av strängarna tas bort. Både borttagande och övertäckande av fornlämning är förbjudet enligt Kulturmiljölagens 2 kap.

Rekommendationer
Bebyggelsen på fastigheterna nr 48 och 49 i plankartan bör placeras så bebyggelsen inte uppfattas från Husta gårds huvudbyggnad, till exempel genom förskjutning av väg och tomter österut alternativt att reglera byggrätten till högst 1½ plan placerad mot gata.

Bostadshus på den öppna platsen intill vägen centralt i planförslaget bör utföras i högst en våning med plantak, flackt sadel- eller pulpettak med takmaterial av lertegel eller falsad takplåt för att värna om siktlinjerna genom området. Husen ska ha träpanel och målas i traditionella kulörer som faluröd, gul eller vit.

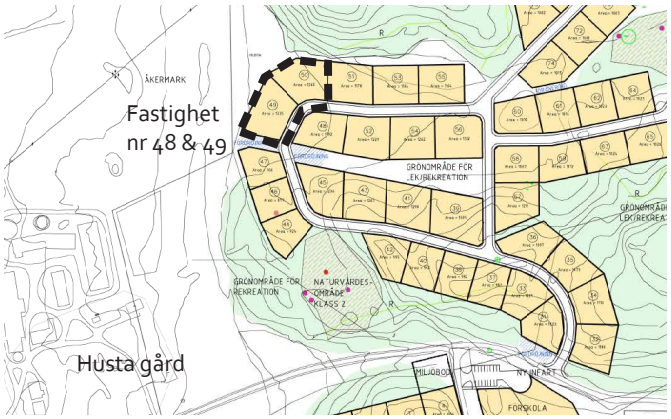

Kartan visar detaljplaneförslaget med fastighet nr 48 och 49 i förhållande till Husta gård.

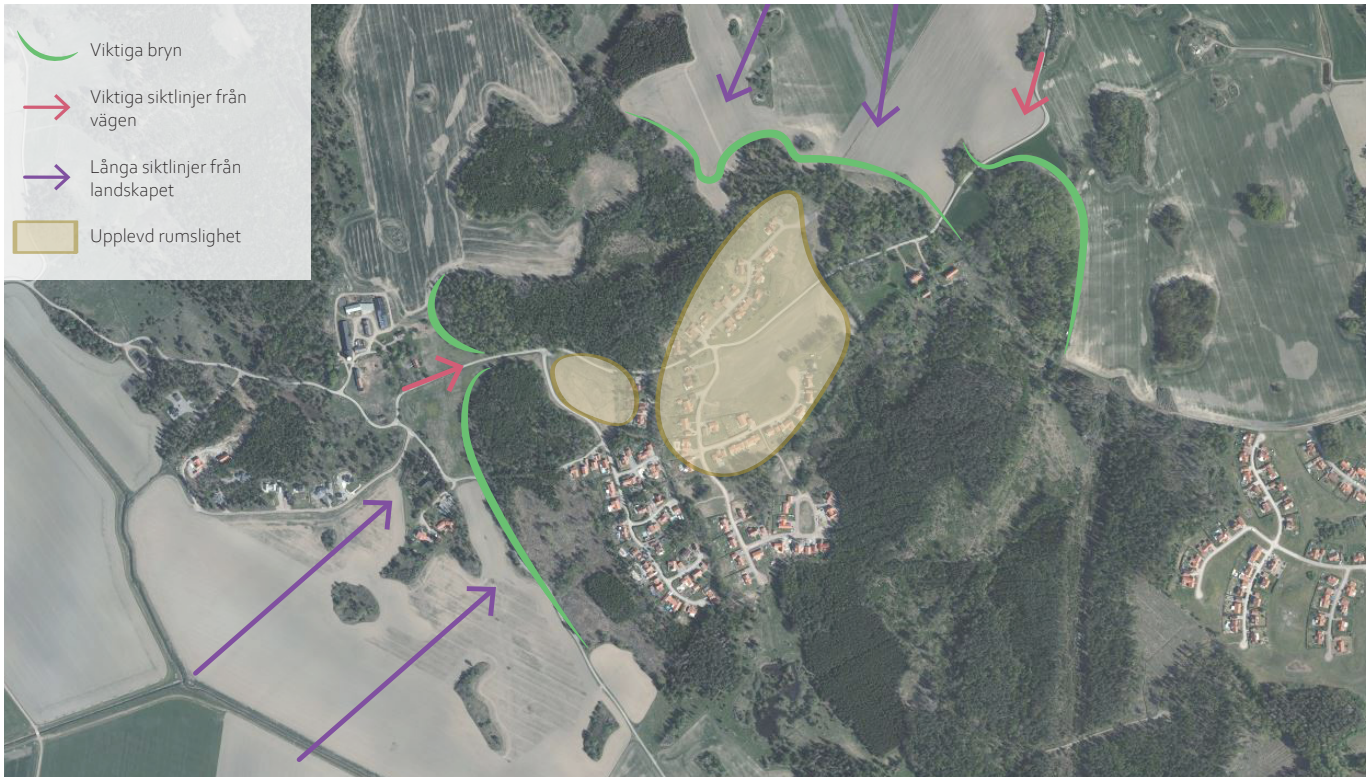

I denna karta redovisas värden, upplevd rumslighet samt långa och viktiga siktlinje.

Landskapsbild

Nedan följer bedömning och rekommendationer av landskapet ur ett landskapsperspektiv.

Bedömning

En bedömning av mosaiklandskapets känslighet är att den landskapstypen tål småskalig bebyggelse som är placerad i skogsområden och brynzoner, där den inte gör ett för stort visuellt intryck i landskapet.

Brynen där skogen möter åkermarken är karakteristiska för landskapsbilden då det är dessa som syns på håll. Brynen bedöms därför vara viktiga för landskapsbilden. Detta gör också brynen till känsliga delar i landskapet. I det aktuella området är det skogsbrynen som markerats i kartan ovan som identifieras som extra viktiga.

Viktiga siktlinjer har bedömts efter var många människor rör sig, vilket i det här fallet är längs vägen som går igenom planområdet. Siktlinjer som är viktiga för landskapsbilden är kopplade till skogsbrynen, då det är dessa som påverkar landskapbilden och rumsligheten. Det finns också långa siktlinjer genom landskapet som kommer från norr och sydväst.

Rekommendationer

En generell rekommendation är att använda landskapets form, topografi och rumslighet i utformningen av den nya bebyggelsen.

En annan rekommendation är att använda samma struktur på bebyggelse och vägar som redan finns i området idag. Att bygga vidare på samma struktur får de nybyggda områden att smälta ihop med de befintliga. Strukturen som finns idag är organisk och följer landskapets topografi. Strukturen är småskalig och de olika bostadsområdena delas upp i mindre områden med hjälp av gröna zoner.

För att göra ingreppet i landskapsbilden så litet som möjligt rekommenderas att man behåller skogsbrynen ut mot det öppna landskapet intakta. Detta bör särskilt beaktas vid de bryn som har markerats som viktiga, då det är där många människor passerar. Skogsbrynen är karaktärs givande element som är en viktig del i hur man upplever landskapstypen. Att bygga utanför dessa ger en större påverkan på landskapsbilden och ska därför undvikas.

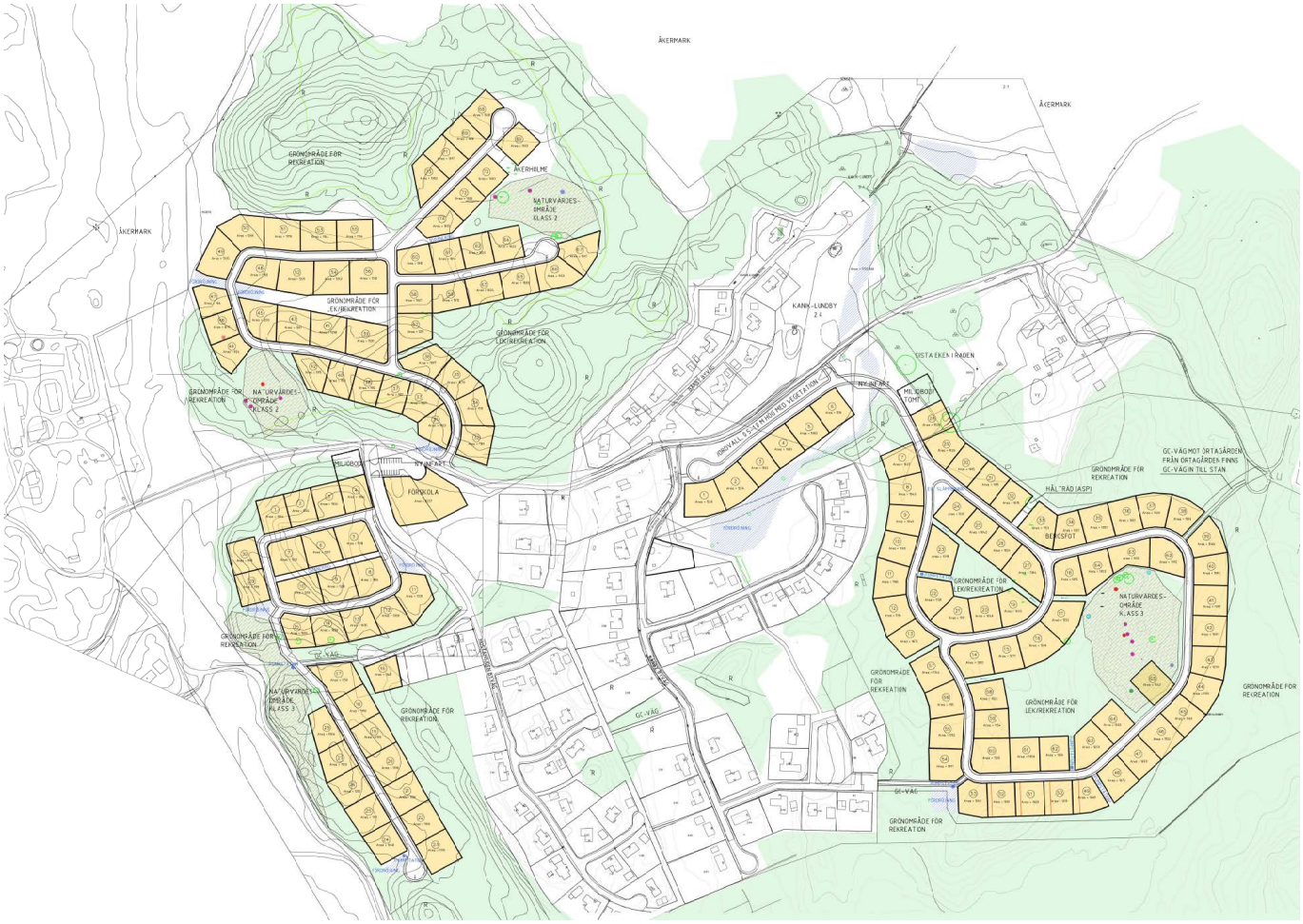

Kartan visar en situationsplan med förslag på infrastruktur och bebyggelse framtagen av Mälark.

4. SITUATIONSPLAN

Förslaget omfattar ny villabebyggelse med omkring 140 nya tomter och en förskola. Den föreslagna bebyggelsen följer landskapets form och terräng. Brynen mot det öppna åkerlandskapet har varit viktiga att spara då de minskar det visuella intrycket av de nya villatomterna i landskapet. Placeringen av tomterna förhåller sig till resultatet av de olika utredningarna, exempelvis fornlämningar, naturvärdesområden och dagvattenutredning (föreslagen fördröjning av dagvatten markerad med blått i kartan ovan).

Alla tomter har närhet till skogs- och strövområden. De flesta har också en fri baksida för ökad närhet till naturen. Villorna är samlade i kluster för att spara så mycket naturmark som möjligt. Det finns sparad natur och skog mellan bebyggelsen och släpp mellan tomterna för att underlätta rörelse mellan de olika delarna.

Bebyggelsen är placerad i ett sammanhang där det redan finns liknande strukturer. De nya tomterna har samma organiska struktur som de befintliga fastigheterna som följer landskapets form väl.

Två nya in- och utfarter till den centrala genomfartsvägen tillkommer i och med det nya förslaget. Dessa studeras mer i detalj i en trafikanalys. Gång- och cykelvägar kopplar ihop de nya områdena med befintliga bostadsområden samt befintliga gång- och cykelvägar.

Kartan ovan visar konsekvenserna av den föreslagna bebyggelsen och markerade vyer för illustrationerna.

5. KONSEKVENSER

I den här delen redovisas olika volymstudier som visar vilken påverkan förslaget i situationsplanen har på landskapet. Tillsammans med detta visas också ett nollalternativ som visar hur landskapet ser ut idag.

Följande volymstudier visar hur de olika delområdena skulle kunna upplevas i landskapet. Antal hus, tomtstorlekar, vägar med mera utgår från förslaget som presenterats i denna rapport, men är inte exakt redovisade. Målet är att få ett varierande villaområde, likt de befintliga byggnadsstrukturerna. Därför har några olika byggnadstyper har använts i illustrationerna.

Vy 1 - bild visar hur platsen ser ut idag, sett från väst mot öst.

Vy 1 - Volymstudie över delområde Husta södra. Bilden visar en volymstudie hur det nya området skulle kunna upplevas i landskapet. Antal hus, tomtstorlekar, vägar med mera utgår från situationsplanen, men är inte exakt redovisat.

Vy 1 - Volymstudie över delområde Husta södra. Bilden visar en volymstudie hur det nya området skulle kunna upplevas i landskapet. Antal hus, tomtstorlekar, vägar med mera utgår från situationsplanen, men är inte exakt redovisat.

Vy 1 - Husta södra

Nuläge

Vyn är tagen från en viktig siktlinje längs med vägen. Bilden visar brynen som markerar gränsen mellan det öppna landskapet och skogen. Siktlinjer finns både längs med vägen och från det öppna åkerlandskapet. Gränsen mellan åkermark och skog är tydlig. Innanför skogen finns befintliga villor, dessa är inte synliga från vägen eller från det öppna landskapet.

Planförslag

Den nya bebyggelsen placeras i en befintlig skog. Skogspartier sparas mellan bebyggelsen och i gränsen mot det öppna landskapet. Bebyggelsen kopplar på befintlig vägstruktur.

Konsekvenser

Den föreslagna bebyggelsen kommer att påverka landskapsbilden för siktlinjen längs vägen. Delar av detaljplaneförslaget (ny väg och viss bebyggelse) som ligger intill den befintliga vägen kommer att synas. De långa siktlinjerna i landskapet kan också komma att påverkas i de södra delarna av bebyggelsen. Detta påverkar landskapsbilden då de tydliga brynen försvagas på vissa delar. Större delen av skogsbrynet ut mot landskapet är dock bevarad.

Den föreslagna exploateringen bedöms i detta område ge en viss påverkan på landskapsbilden.

Foto 1
Visar viktiga bryn ut mot landskapet i delområdets norra del.

Foto 2
Visar viktiga bryn ut mot landskapet i delområdets södra del.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård

Vy 2 - bild visar hur platsen ser ut idag, sett från väst mot öst.

Vy 2 - Volymstudie över delområde Husta norra. Bilden visar en volymstudie hur det nya området skulle kunna upplevas i landskapet. Antal hus, tomtstorlekar, vägar med mera utgår från situationsplanen, men är inte exakt redovisat.

Vy 2 - Volymstudie över delområde Husta norra. Bilden visar en volymstudie hur det nya området skulle kunna upplevas i landskapet. Antal hus, tomtstorlekar, vägar med mera utgår från situationsplanen, men är inte exakt redovisat.

Vy 2 - Husta norra

Nuläge

Bilden är tagen från en viktig vy längs med vägen. Landskapet varierar och består av skogskullar och åkermark. Vägen passerar i utkanten på bilden, söder om aktuellt område. Skogen bryter siktlinjen som finns när man kör längs vägen. Gränsen mellan åkermark och skog är tydlig.

Planförslag

Bebyggelsen breder ut sig över både skog och åkermark. Ett större skogsparti har sparats ut mot vägen. Vikar av jordbruksmark bebyggs mellan skogskullarna. Bortom bebyggelsen till höger i bild skymtar delar av den befintliga bebyggelsen.

Konsekvenser

Den viktiga siktlinjen längs vägen är intakt då det har sparats en större del av skogskullen närmast vägen. Den del av bebyggelsen som är placerad på åkermark omgärdas mestadels av skog, vilket gör att konsekvenserna för landskapsbilden inte blir så stora. Viss bebyggelsen kan dock komma att synas från vägen, speciellt där man passerar infarten till det nya området.

Foto 1
Visar ett av skogsbrynen i delområdet.

Foto 2
Visar vy från åkern i väst in mot delområdets mitt.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård

Vy 3 - bild visar hur platsen ser ut idag, sett från norr mot söder.

Vy 3 - Volymstudie över delområde Bärby. Bilden visar en volymstudie hur det nya området skulle kunna upplevas i landskapet. Antal hus, tomtstorlekar, vägar med mera utgår från situationsplanen, men är inte exakt redovisat.

Vy 3 - Volymstudie över delområde Bärby. Bilden visar en volymstudie hur det nya området skulle kunna upplevas i landskapet. Antal hus, tomtstorlekar, vägar med mera utgår från situationsplanen, men är inte exakt redovisat.

Vy 3 - Bärby

Nuläge

Landskapet består av skogsmark, åkermark och befintlig bebyggelse. Delar av skogen består av steniga kallhyggen och topografin varierar, se foto 2. Vyn är tagen från norr och visar rumsligheten som finns innanför skogsbrynen, där åkermark och bebyggelse bildar ett stort öppet rum.

Planförslag

Större delen av de föreslagna bostäderna ligger i ett kuperat skogsparti, där skog också finns runt om. Delar av skogen har sparats för att kunna användas som gröna rekreationsområden mellan husen. En del av bostäderna har placerats i framkant mot den befintliga vägen, på öppen mark.

Konsekvenser

Bebyggelsen i skogen kommer inte att påverka den stora landskapsbilden. Den föreslagna småhusbebyggelsen är placerad i skogen och kommer inte att synas förutom när man passerar förbi på vägen.

Den föreslagna exploateringen intill befintlig väg kommer att påverka upplevelsen av det mindre landskapsrummet, men landskapskaraktären kommer fortfarande att vara densamma, då det redan finns bebyggelse där i dag med samma struktur och utseende. Inga långa siktlinjer eller vyer påverkas.

Foto 1. Visar platsen där en framtida väg leder in till de södra delarna av delområde Bärby.

Foto 2. Visar terrängen och vegetationen i de södra delarna av delområde Bärby.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård

6. REFERENSER

Litteratur

Pamp, B. 1988. Ortnamnen i Sverige. Lund.

Västeråsbygden, Ett program för kulturminnesvård, Del 1: Beskrivning, Fornminnen och andra kulturlämningar. 1987. Västerås kulturnämnds skriftserie nr 16.

Hjelt, P., Hjelt, T 2018. Eriksgatan Västmanland: guidebok till den medeltida kungsvägen. Västerås

Länsstyrelsen Västmanlands (2016). Landskapskaraktärsanlays för Västmanlands län.

Kartor

Husta-Bärby, Arealavmätning, 1781, LMA-id: 19-väs-124:Nr3

Husta, Geometrisk avmätning, 1695, LMS-id: T9-24:1

Husta, Geometrisk avritning, 1652, LMS-id: T9-24:T1:133

Bärby, Avritning, 1652, LMS-id: T35-4:T1:160-61

Häradsekonomiska kartan, 1905–11, blad Västerås, RAK-id: J112-74-2

Ekonomiska kartan, 1963, blad Lundby, RAK-id: J133-11G1h63

7. BILAGA 1 - KARTA NATURVÅRDSARTER

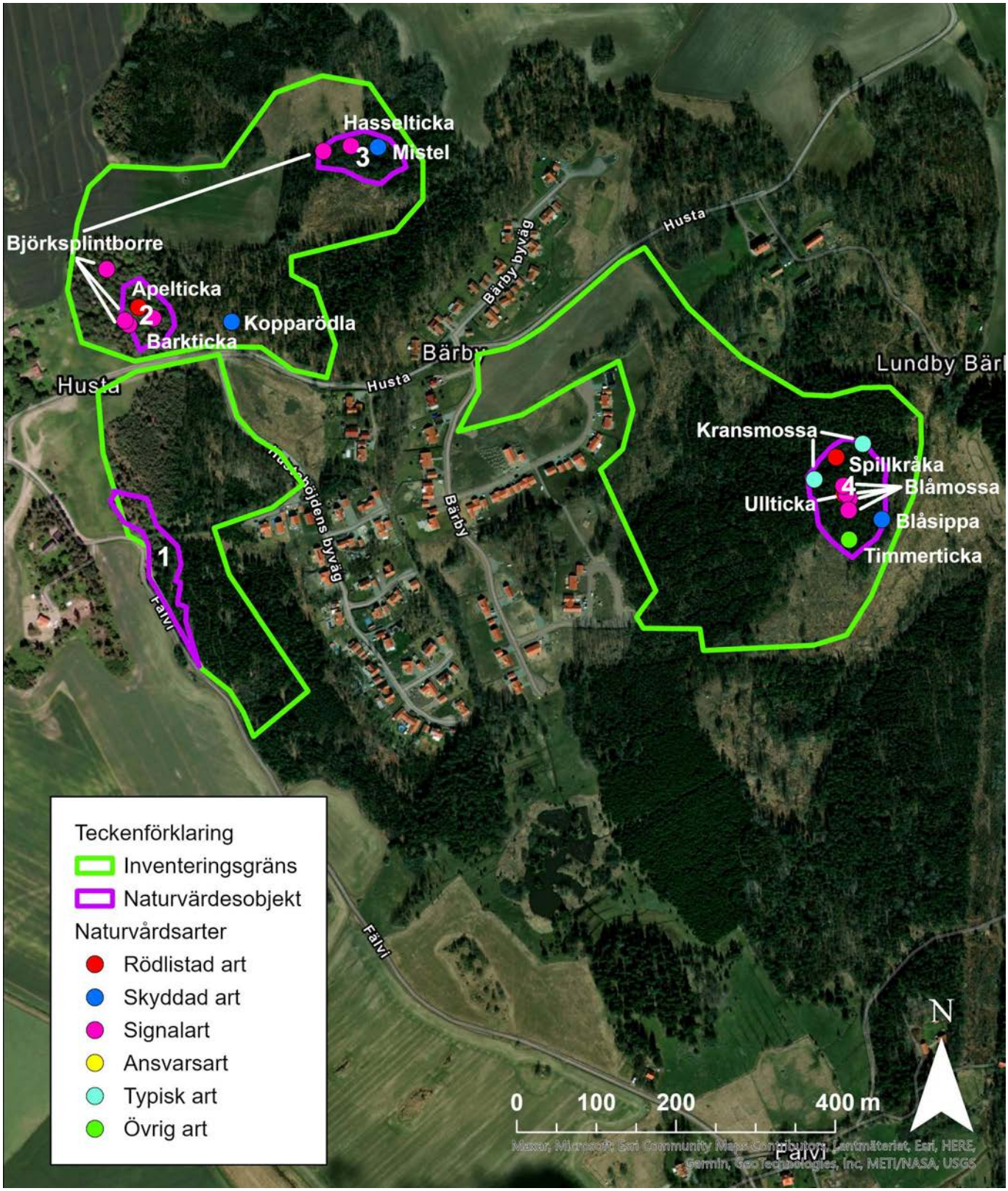

Källa: Naturvärdesinventering av Bärby-Husta, Västerås kommun. Persson och Holmgren, Naturföretaget 2022.

MÄLARKLANDSKAP
Stiftelsen Kulturmiljövård